

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

งานจัดการความรู้ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

The Faculty of Medicine Siriraj Hospital Knowledge Management

Link - Share - Learn

องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization : LO)

ตอน พลวัตการเรียนรู้ (Learning Dynamic)

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ได้กำหนดกลยุทธ์เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization : LO) โดยมีการสำรวจดัชนีองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization index) เพื่อประเมินผลการดำเนินการด้านบริหารจัดการความรู้ และใช้ผลในการวิเคราะห์และพัฒนาระบบการจัดการความรู้ของคณะฯ อย่างต่อเนื่องทุก 2 ปี ตั้งแต่พ.ศ. 2551 และกำหนดนิยามของ **องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization : LO)** หมายถึง **องค์กรที่ยกระดับคุณภาพด้วยการจัดการความรู้** โดยมีการพัฒนาปรับปรุงให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ทั้งด้านผลิตภัณฑ์/บริการ/กระบวนการทำงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินพันธกิจและการบรรลุเป้าหมายของคณะฯ โดยองค์ประกอบขององค์กรแห่งการเรียนรู้ แบ่งตามเกณฑ์ประเมินของ Michael J. Marquardt เป็น 5 มิติ ได้แก่ การปรับเปลี่ยนองค์กร การจัดการความรู้ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การให้อำนาจแก่บุคคล และพลวัตการเรียนรู้ ซึ่งในบทความนี้จะกล่าวถึง พลวัตการเรียนรู้ หรือ Learning Dynamic ที่มีการดำเนินการในคณะฯ ดังนี้

พลวัตการเรียนรู้ (Learning Dynamic) หมายถึง การให้โอกาสหรือสร้างการเรียนรู้แก่บุคลากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้ตอบสนองเป้าหมายขององค์กร

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลให้ความสำคัญกับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีม และสนับสนุนให้มีการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ ทั้งแบบเฉพาะหน่วยงาน แบบสหสาขา และข้ามหน่วยงาน เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ความสำเร็จหรือประเด็นปัญหาจากการทำงาน รวมทั้งสนับสนุนและสร้างช่องทางให้บุคลากรในการเข้าถึงความรู้จากแหล่งต่างๆ ทั้งจากภายในและภายนอกคณะฯ โดยจัดให้มีการถ่ายทอดความรู้และพัฒนาบุคลากรในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การฝึกอบรม การประชุม การเปิดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ หรือการให้โอกาสในการเรียนต่อเฉพาะทาง เป็นต้น เพื่อให้บุคลากรทุกระดับนำความรู้และประสบการณ์เรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในการทำงาน ซึ่งเวทีการเรียนรู้อาจแบ่งได้ 2 แบบ คือ 1. การเรียนรู้ผ่านเวทีจริง (Collaborative Physical Workspace) เช่น การอบรม การฝึกปฏิบัติ การทดลอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือการจัดเวทีแลกเปลี่ยนต่าง ๆ ที่มีการพบปะ พูดคุยกันโดยตรง เช่น ชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice : CoP) และ 2. การเรียนรู้ผ่านเวทีเสมือน (Collaborative Virtual Workspaces) เช่น การอบรม หรือการประชุมผ่านระบบออนไลน์ การเรียนรู้ผ่านระบบ E-Learning เป็นต้น ทั้งนี้คณะฯ มีการสร้างช่องทาง

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

งานจัดการความรู้ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

The Faculty of Medicine Siriraj Hospital Knowledge Management

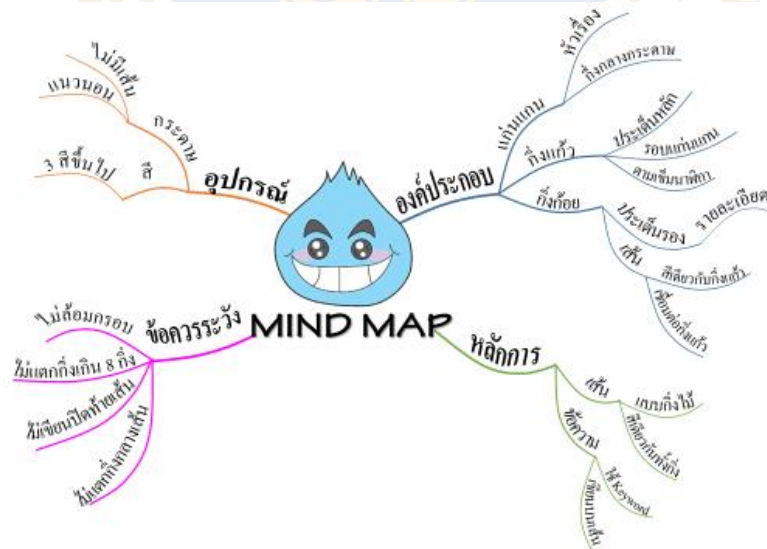
Link - Share - Learn

สนับสนุนการจัดเก็บและเผยแพร่ความรู้ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) เช่น เว็บไซต์คณะฯ เว็บไซต์ภาควิชา/หน่วยงาน หรือเว็บไซต์การจัดการความรู้ (Siriraj KM website) และเครือข่ายอินทราเน็ต (Intranet) เช่น ระบบเอกสารคุณภาพ Electronic Document (e-DOC) รวมทั้งคณะฯ ได้สร้างช่องทางเพื่อการแลกเปลี่ยนข่าวสาร และเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรในคณะฯ ผ่าน Application Si vWORK เพื่อเพิ่มความปลอดภัยของข้อมูล และสามารถค้นหาข้อมูลเก่าอ้างอิงได้ตลอด เนื่องจากข้อมูลที่ปรากฏจะไม่มีวันหมดอายุ

นอกจากนี้การสร้างเทคนิคเพื่อการเรียนรู้อย่างรวดเร็วมีความสำคัญต่อการทำงาน คณะฯ จึงมีการนำเครื่องมือต่าง ๆ มาช่วยการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน เช่น แผนที่ความคิด (Mind mapping) เทคนิคในการช่วยจำ (mnemonics) การเปรียบเทียบให้เห็นภาพ (imagery) ดนตรี (music) เพื่อช่วยเพิ่มทักษะการจดจำเรื่องต่าง ๆ ให้ง่าย และเร็วขึ้น

ตัวอย่างเครื่องมือเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน เพื่อสร้างเทคนิคเพื่อการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว

แผนที่ความคิด (Mind mapping) เป็นเครื่องมือจดบันทึกรูปแบบหนึ่ง que สร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ เป็นการถ่ายทอดความคิดและสื่อความหมายด้วยข้อความ หรือรูปภาพคล้ายๆ การแตกกิ่งก้านของต้นไม้ โดยใช้ภาพ สี เส้น และการโยงใย แทนการจดย่อยแบบเดิมที่เป็นบรรทัด ๆ ซึ่งงานจัดการความรู้ ได้จัดให้มีหลักสูตรสำหรับการเรียนรู้แผนที่ความคิดในเครื่องมือการจัดการความรู้ หรือ KM Tool ทั้งแบบ E-Learning และแบบฝึกปฏิบัติ เพื่อให้บุคลากรได้ทำเป็น และนำไปใช้ได้จริง ([ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ งานจัดการความรู้ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล](#))

ภาพที่ 1 ตัวอย่างแผนที่ความคิด (Mind mapping)

เทคนิคในการช่วยจำ (mnemonics) อาจใช้เป็นรหัส กลุ่มคำย่อประโยค บทกลอน หรือคำพ้องเสียง เพื่อช่วยให้จดจำเนื้อหาหรือสิ่งต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น เช่น วัฒนธรรม SIRIRAJ ที่คณะฯ ได้นำเทคนิคในการช่วยจำ ผสมผสานร่วมกับ การเปรียบเทียบให้เห็นภาพ (imagery) และดนตรี (music) เพื่อให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ ความหมาย และจดจำได้รวดเร็ว

ตัวอย่างเทคนิคในการช่วยจำแบบบทกลอน คำพ้องเสียง และดนตรี

เพลงวัฒนธรรมศิริราช

ศิริราชคือพี่น้อง	ความถูกต้องเรายึดมั่น
รับผิดชอบร่วมกัน	คิดสร้างสรรค์ร่วมพัฒนา
ไว้ใจให้เกียรติกัน	ประโยชน์มันเพื่อประชา
มุ่งมั่นสู่บรรคา	เลิศคุณค่าอย่างยั่งยืน

ตัวอย่างเทคนิคในการช่วยจำแบบรหัส หรือกลุ่มคำย่อ

วัฒนธรรมศิริราช

- Seniority (รักกันดุจพี่น้อง)
- Integrity (ซื่อสัตย์ ถูกต้อง เชื่อถือได้), Integration (บูรณาการ)
- Responsibility (รับผิดชอบ มีประสิทธิภาพ ตรงต่อเวลา)
- Innovation (คิดสร้างสรรค์)
- Respect (ให้เกียรติ เอาใจเขามาใส่ใจเรา)
- Altruism (คำนึงถึงประโยชน์ของผู้อื่นและส่วนรวมเป็นที่ตั้ง)
- Journey to Excellence and Sustainability (มุ่งมั่นพัฒนาสู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน)

จุดเน้นการพัฒนาคุณภาพคณะฯ ประจำปี 2563 ใช้คำย่อว่า “CEE.EO (C-E-E-EO)”

- Communication (การสื่อสาร)
 - Engagement (การสร้างคามผูกพัน)
 - Environment (สิ่งแวดล้อม)
 - Excellence Organization (องค์กรแห่งความเป็นเลิศ)
- (ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ [งานพัฒนาคุณภาพ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล](#))

ตัวอย่างการเปรียบเทียบให้เห็นภาพ (imagery) ในแต่ละตัวอักษรของวัฒนธรรม SIRIRAJ

ภาพที่ 2 ภาพวัฒนธรรม SIRIRAJ

นอกจากการสร้าง สนับสนุน และให้ความสำคัญกับการเรียนรู้แล้ว คณะฯ ยังให้ความสำคัญกับการประเมินผลในรูปแบบการใช้แบบประเมิน และการทบทวนประเมินผลและให้ข้อเสนอแนะอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Feedback) ทั้งที่เป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม ผ่านการใช้เครื่องมือการจัดการความรู้ที่เรียกว่า **การทบทวนหลังปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR)** ซึ่งเป็นเทคนิคที่ใช้ทบทวนกระบวนการทำงาน ทั้งด้านความสำเร็จและหาปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดการสะท้อนความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำงาน และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น โดยคงไว้ซึ่งวิธีการที่ดีอยู่แล้ว และแก้ปัญหาที่เคยเกิดขึ้นเพื่อป้องกันการเกิดซ้ำ รวมทั้งมีการบันทึก/ถอดบทเรียนที่ได้รับเพื่อใช้เป็นข้อมูล/ความรู้ในการทำงานครั้งต่อ ๆ ไปอย่างเป็นระบบ เช่น จัดทำเป็น Flow, checklist เป็นต้น โดยแนวทางการทำ AAR คือ ทีมงานร่วมกันตอบคำถามภายหลังการทำงานใน 5 ข้อ ดังนี้

1. เป้าหมายหรือความคาดหวังของท่าน
2. เป็นไปตามเป้าหมายหรือความคาดหวังหรือไม่ เพราะอะไร
3. สิ่งที่เกิดเป้าหมายหรือความคาดหวัง เพราะอะไร
4. สิ่งที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายหรือความคาดหวัง หรือปัญหาที่พบ เพราะอะไร
5. ท่านจะกลับไปทำอะไรต่อ หรือปรับปรุงการทำงานอย่างไร

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

งานจัดการความรู้ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

The Faculty of Medicine Siriraj Hospital Knowledge Management

Link - Share - Learn

นอกจากนี้คณะฯ จัดให้มีการเยี่ยมสำรวจภายใน (Internal Survey) ประจำปี การเยี่ยมสำรวจการประกันคุณภาพการศึกษาภายในประจำปี เพื่อให้ภาควิชา/หน่วยงานมีการประเมินตนเองผ่านการจัดทำรายงานประเมินตนเองที่คณะฯ มีการออกแบบโดยประยุกต์มาตรฐาน HA (Hospital Accreditation) และ TQA (Thailand Quality Award) และการลงเยี่ยมพื้นที่เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกรรมการผู้ตรวจเยี่ยมและภาควิชา/หน่วยงานที่รับเยี่ยม ทำให้เกิดการต่อยอด แบ่งปัน ความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนา งานทั้งระดับภาควิชา/หน่วยงาน และคณะฯ อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลอย่างยั่งยืน

จากข้างต้นที่กล่าวมานั้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งในหัวข้อ **พลวัตการเรียนรู้ (Learning Dynamic)** ที่คณะฯ ได้ดำเนินการเพื่อสนับสนุนสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นพลังเสริมให้บุคลากร ทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์กร เกิดการเรียนรู้ และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ท่านสามารถศึกษาบทความในมิติอื่น ๆ ของ Michael J. Marquardt ได้ที่เว็บไซต์งานจัดการความรู้ (<https://www2.si.mahidol.ac.th/km>)

อ้างอิง

1. Dr. Ronald Young. APO. (2010). *Knowledge Management Tools and Techniques Manual*.
2. คณะกรรมการดำเนินการพัฒนาวัฒนธรรม/ค่านิยมองค์กร. (ไม่ปรากฏปีพิมพ์). *วัฒนธรรมศิริราช SIRIRAJ Culture*. [แผ่นพับ]. สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2563, จากเว็บไซต์ <https://www.excise.go.th/cs/groups/publicdocuments/document/mjaw/mdy2/~edisp/webportal16200066808.pdf>
3. ดวงมณี เลหาประสิทธิพร. (2563). *การทบทวนหลังปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR)*. สืบค้นเมื่อ 16 ตุลาคม 2563, จากเว็บไซต์ <https://www2.si.mahidol.ac.th/km/knowledgebase/definition/1975>
4. ดวงมณี เลหาประสิทธิพร. (2563). *องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization)*. สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2563, จากเว็บไซต์ <https://www2.si.mahidol.ac.th/km/knowledgebase/definition/1920>

Siriraj KM

Link - Share - Learn

งานจัดการความรู้ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
ตึกอำนวยการ ชั้น 1 เลขที่ 2 ถนนวังหลัง แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700
โทร. 0 2419 9009 หรือ 0 2419 9750

Email : sirirajkm@gmail.com

@Sirirajkm